

Budapest

József-körut 29. sz.

A KÍTARTÁS

KÖLCSÖNÖSEN SEGÉLYEZŐ EGYESÜLET HETILAPJA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben és vidéken postaküldéssel 12 korona.
Az előfizetők baleset általi halál, állandó vagy részleges munkaképtelenség esetére a Nemzeti Baleset Biztosító Részvénytársaságnál 2000 koronára vannak biztosítva.

A »Kírtás« című jótékonyági egyesület alapszabályait a nagymagyar királyi Belügyminiszterium 48.314 900. szám alatt jóváhagyta.

Az egyesület igazgatósága:

Elnök: *benedekfalvi Dr. Luby Gyula* m. v. titkár és ügyész.

Igazgatók: *Kubik Béla* orsz. képviselő, *Szigeti Barthos Andor* m. k. kereskedelemügyi titkár, *Fábián Lajos* mérnök, *Horváth István* mozdony-főszerező
Vécsey Frigyes m. v. altiszt, *Sándor Márkus* m. v. főkalauz.

Az egyesület tagjait megillető kedvezmények kivonata.

Az alapszabályokban meghatározott feltételek mellett az egyesületi tagok a következő kedvezményekben részesülnek:

1. Minden tag 60 éves koráig 4000 korona erejéig van baleset ellen biztosítva, még pedig:

a) Baleset folytán bekövetkező halál esetén 2000 korona erejéig,
b) baleset folytán beállott teljes vagy részleges munkaképtelenség esetén a tag 2000 korona arányában egy meghatározott százalék szerinti összeg erejéig.

2. A második évtől kezdve a tag nevének vagy kedvezményezettjének fokozatosan 2000 koronáig emelkedő halálozási segély fizetetik ki. Maga a tag, nevének elhalálozása esetén, fokozatosan 500 koronáig emelkedő segélyben részesül.

3. 15 évi tagság után a tag 1000 koronáig terjedhető előleget kap még életében, mely a halálozási segélybe annak idején betudatik.

4. Minden tag a belépéstől kezdve úgy peres, mint perenkívüli ügyekben az egyesület ügyészsege által díjtalanul képviseltetik.

5. Az egyesület »Kírtás« című hetilapja minden tagnak már a belépéstől kezdve díjtalanul megküldetik.

Mindeme kedvezmények fejében az ezentúl belépő új tagok, ha belépésük alkalmával 30-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 koronát, ha belépésük alkalmával 38-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 3 korona 40 fillért, és ha 44-ik életévüket még be nem töltötték, állandóan havi 4 koronát fizetnek tagsági díj címén.

Beiratási díj egyszer s mindenkorra 2 korona.

Aki 44 éves elmúlt, az tagnak többé fel nem vétetik.

Az egyesület minden egyes tagja 60 éves koráig állandóan biztosítva van baleset ellen.

Minden baleset, megtörténte után legkésőbb 24 óra alatt, okvetlenül bejelentendő.

EGYESÜLETI ÜGYEK.

Felkérjük tisztelt tagjainkat, hogy a tanulmányozás illetve hozzájárulás végett lapunkhoz mellékelt nyugdíjtervezeteket a hozzájárulók által aláírva, máskülömben pedig aláíratlanul is most

már haladéktalanul hozzánk beküldeni sziveskedjenek, mert azokra kellő tájékozás végett mulhatlanul szükségünk van, hogy az ügyre vonatkozó további munkálatok késedelmet ne szenvedjenek.

Segélyezések kimutatása.

Halálozási segélyek.

Lapunk 26. számában kimutatott segélyösszeg 30.000 korona

Balesetsegélyek.

Lapunk 26. számában kimutatott segélyösszeg 16.476 korona 66 fillér

Az ördög szekere.

(Bécsi levél.)

Apáink, nagyapáink még álmélkodva beszéltek arról az istencsodájáról, mikor a vas-sineken szaladgáló masina úgy el-elszelelt mellettük, ahogyan a legjobb futó paripa sem. Fejcsóválva néztek utána a fránya mesterségnek s ühmgetve ballagtak odább, gondolván magukban, hogy mi mindent ki nem talál a — német.

Nekünk ma már életszükségletté vált ez a prüszkölő, köpködő és dohogó vasmasina s ha nem röpit bennünket a madár sebességével egyik helyről a másikra, még meg is haragszunk reá. Oly lázas sietséggel rohanunk végig mindenkép az életen, hogy már a madár röptének gyorsasága sem elégít ki bennünket. A gondolat sebességével szeretnénk ott teremni, ahová szándékunk viszen és annak a bizonyos csizmának megteremtésén fáradozunk, amelyikben a mesebeli szabólegény hét mértföldet lépett minden lépéssel.

Hát közeledünk ehhez a mesebeli állapothoz. Nagyon közeledünk. Vonataink rohanása itt-amott már is irtóztató. Hanem a nagycsizma dicsősége mégsem ezeké, és nem a mozdonyoké lesz. Ezt a dicsőséget egy újfajta jövevény kezdi magához ragadni, még pedig rohamos gyorsasággal. Pedig ez a jövevény nem olyan nagy, nem olyan erős, mint a félelmetes gőzgép, sőt mégcsak sima vasakon sem gurul odább, miként emez. Elfutkároz ez minden fajta uton; persze nem mindegyiken egyformán. Am ott, ahol kedvez kis kerekeinek a sima országut, ott azután képes úgy nekiereszkedni, hogy híres gőzmozdony legyen, amelyik lépést bir vele tartani. Igaz, hogy a teherczipelés kellemetlenségeit sem ismeri; dehát az ő rendeltetése, az ő jövője nem abban keres kielégítést, hogy sok vagy nagy ter-

heket huzzon egy helyről a másikra. Az ő hivatása az léssen, hogy minél nagyobb gyorsasággal vigye az embert; olyan gyorsasággal, aminőre a vasut sem képes mindenütt és olyan tájakon, ahová vasut el nem ér.

E napokban néztem egy ilyen apró jöszágot, egy automobilt, ahogyan száz kilométer óránkénti átlagsebességgel rohant el a közelemben. Vagyis hogy szerettem volna megnézni, de ugyan keveset láttam belőle. Mert alig, hogy az egyenes országot távolából kezdett kibontakozni egy apró pontocska, a következő perczen már csak azt figyelhettem meg, hogy valami kocsiforma alkotmány röpült el mellettem; mire utána nézve jobban szemügyre vehettem volna, megint csak azt a most már mindjobban elmosódó pontot láttam. A jámbor földműves emberek pedig, akik velem és mellettem szemtanui voltak ennek a jelenetnek, soká szótlanul bámultak abba az irányba, amerre az az ördögös alkotmány eltűnt. Végre megszólalt az egyik: »Nohát az ördög találta ezt ki, ezt a maga szekerét. Hanemhát ő is utazzék rajta!«

Láttam, hogy a többieknek lelkéből beszélt. És nem csodálkoztam az ő mondásán, sőt nem is tudtam azt egészen helyteleníteni, daczára annak, hogy erősen barátja vagyok minden haladásnak, minden olyan lépésnek, mely a fejlődés érdekében történik. Nem helytelenithettem ennék az egyszerű embernek keresetlen és teljes meggyőződésből származott véleményét, mert saját szemeimmel kellett látnom, hogy az ember egy olyan irányban vette fel ismét a harcot az elemek ellen, ahol szervezének korlátolt volta minden pillanatban a halál torkába lökheti őt. *Az ember repülni akar.* Ha nem találta még ki a módját, hogy cselekedje meg ezt a levegőben, megkísérli a földön való repülést. Szárnyakat rak a saját lábai alá s ezeknek a szárnyak-

nak olyan sebességet ad, hogy azok már-már gyorsabban rohannak, mint ahogyan az ő szemének ereje az elől fekvő veszedelmet meglátni képes, az ő idegeinek aczélossága azt jókor kikerülni bírja. De ő csak rohan. Rohan tovább, ezer halál közepette, egy törekeny, gyöngé alkotmányon. Őt csábitja az a kétes értékű dicsőség, hogy eldicsekedhessék barátainak, hogy az egyik birodalomban reggelizett, a másikban ebédelt, a harmadikban vacsorázott! Ezért a dicsőségért kockára teszi a maga életét, veszélyezteti azokét, akiket a véletlen utjába hoz.

Csak látni kellett azokat a nagyobbbrészt szikár, filigrán legényeket, akik a mult heti automobil versenyen négy nap alatt tették meg szekereikkel a párizs-bécsi utat! Mikor Bécsben a kitűzött célhoz közeledtek s kocsijaik menetét lassítani kezdték, csak szánakozással nézhetett az ember a kocsik kezelőire. A vezető merően maga elé bámulva, görcsösen fogta a kormánykereket. Hiába éljenezték, hiába integettek feléje mindennűnen: kocsijának rohanása közben életkérdés volt reá nézve, hogy egy pillanatra félre ne tekintsen, a kormánykerék egy véletlen kis elmozdulást ne szenvedjen. Mert gyorsabban, mint ahogyan az embert azt elgondolni tudná, török össze a szekér és loccsan széjjel a vezető agyveleje a legközelebbi fatörzsön, kőrákason, avagy árokban. A vezető mögött, a kocsis hágsóján guggolva, a gépész kapaszkodott; egyik kezében olajos kanná, a másikban egy srófhuzó. Egy zökkenés, egy gyorsabb fordulat — s a vakmerő ember összetört csontokkal hever az országút porában. Aminthogy az itt említett balesetekből tényleg kijutott többeknek ezen a versenyrohanáson is.

Mindannyian pedig olyan szurtosak, olyan piszkosak voltak ezek a versenyző emberek az ut porától, hogy valóságos piszokrétég volt egész külsejük. Mikor az egyiktől megkérdeztem, hogy milyen érzés az, 80—100 kilométer sebességgel száguldani végig az országút porában, egy alacsony kocsin, folyton maga előtt látva a halált, mosolygóra vált az arca s könnyed vállvonítással felel: »Közömbössé válik itt az ember a veszedelmek iránt épp úgy, mint máshol, ahol a kaszás folyton körülötte ólálkodik. Végigfutottam az utat Páristól—Bécsig. De ha ön azt kérdezné tőlem, hogy hol mit láttam utközben, hát azt kellene mondanom, hogy — semmit. Svájczot kivéve talán, ahol a hatóságok szigorú tilalma következtében csak nyomoruságos 30 kilométer óránkénti sebességgel czammoghatunk végig az egész országon; és ahol néha a tájakra is ügyelhettünk. A többi ut — ott nem láttam mást, csak a fehér országutat magam előtt, meg néha egy-egy alkalmatlan fekete pontot, valami szekeret vagy embert, amit vagy akit már messziről ki kellett kerülnöm. Mezők, erdők, hegyoldalak, fák — úgy rohantak el mellettem, mint egyetlen tarkabarka nagy allée. Hallani pedig nem hallottam mást, mint a levegő bugását, ahogyan a fejem rajta keresztül furakodott; a gépkocsim kerekeinek surolását a kavicsoson és néha, egy-egy pillanatra, az emberek rivalgását, akik az ut mentén állottak és kiáltásaikkal biztattak. Egész lényem, minden érzésem csak két dologban élt és működött: szemeimben és kezeimben. Amazokkal szünet nélkül figyeltem az utat, mértem a távolságokat esetleges kitérés, elkanyarodás végett, ezekkel pedig erősen tartottam a kormányrudat, hogy az még a gondolatomnak is

engedelmeskedjék. Minden egyéb dolog iránt teljesen érzéketlen voltam «

Igen kellemes dolog, ahhoz kétség sem fér, nagy hamar, a hétmérföldes csizmák módjára szekéren jutni el oda, ahová akarunk. De, miként az elmondottakból kitűnik, bizony egynémely kellemetlenségekkel is jár ez a mulatság; amik között nem utolsó az, hogy az ember hamarabb juthat el a másvilágra, mint arra a másik helyre. Bár nagyon kívánatos, hogy a gépkocsi minél olcsóbb és minél közhasznubb közlekedési eszközzé váljék, nem lehet tagadni, hogy igen igaza volt annak a bácsinak, aki azt véli róla, hogy: az ördög szekere. Mert most még az. És az ördög már sokat elvitt, de még igen-igen sokkal többet fog elvinni az ő rezidenciájába ezen az ő szekeren.

U. S.

Politikai jóslatok a középkorból.

Nagy és általános európai válságok felettébb alkalmasok arra, hogy ne csak a jövőbe, hanem a multba is visszatekintsünk, s egy-egy látnoki elme világánál igyekezzünk megérteni és értelmezni az eseményeket, mely a rég letűnt századok sötét távolán át, a prófétai ihlet önkénytelen sugallata hangjain beszél hozzánk. A prófécziáknak a mai kételőg kor nemcsak hogy kevés jelentőséget tulajdonít, de egyáltalán kevesebbet is a méltányosnál. Mert bármiként vélekedjék is az ember a lélek bizonyos rejtélyes képességeiről, tény az, hogy azok a jóslatok, melyek akár rendkívüli természeti alakulásokra, akár az egyház és politika viszonyaira vonatkozva, egyes nemzetek és korszakok öntudatában éltek, nemcsak az illető nép és idő gondolkodásmódját jellemzik, de néha általános magasabb igazságoknak, természetes és egyetemes vágyaknak és hangulatoknak, sőt az emberi tudás ösztönszerű kijelentéseinek is kifejezői.

Különösen áll ez a jóslatok egy nemére, melyek a tényleges politikai és közviszonyokra támaszkodva, egész társadalomra kiható alakulások esélyeit vonják hozzávetéseik körébe s eképp a valóságnak már mintegy a priori szélesebb alapján mozognak. Hozzá a misztikus nyelv, melybe szándékosan burkolóznak, s mely absztrakt általánosságánál fogva a legtágabb értelmezésekre enged utat, s mindezeknél fogva nem csoda, ha olykor e jóslatok a teljesülés némi látszatát bírják felkölteni. Sőt maga a csodálatos iránt már természeténél fogva érdeklődő elme is inkább hajlandó a megegyezéseket, mint az elleekezéseket kutatni, s ez a körülmény mindig nem csekély mérvű elfogultságot biztosít a jövőndölések előnyére. IV. Henrik angol királynak megjósolták például, hogy Jeruzsáloban hal meg, s az a tény, hogy a Westminster Jeruzsálem-termében halt meg, elhallgattatta a kételőgöket. Viktor Emánuel pedig, ép úgy mint Caesart martius idusától, óva intették az október 15-én való vadászattól. Az, hogy ez a nap általában mily csekély chance-okkal bír egy vadászati program körében: aligha egy-két embernek fordult meg fejében.

Ha a politikai tárgyú jóslatokat a legutóbbi napok közvéleményét foglalkoztató aktualitás szempontjából akarjuk taglalni, úgy első sorban a német császárságra és Ausztriára vonatkozó jövőndölések hívják ki a figyelmet. Legrégibb ezek közt a Sebald

szerzetesé, ki 1012-ben élt. A nevezetes jóslatot 1563-ban egy szászországi kolostorban találták fel érclemezbevésvé, s pár évtizeddel később tették először közzé. Szó szerinti szövege ez:

»Ha én, Sebald, az égi jeleknek minden tulajdonságát és hatását fontolóra veszem, úgy a csillagoknak természetes mozgásából és jelentéséből azt veszem ki, hogy a császári méltóság nem fog sokáig maradni egy háznál sem, egész addig míg 1216-ot nem irnak. Akkor egy hős fogja férfiasággal magához ragadni a kétfejű sást s dicsőségesen kormányozza a császárságot, sőt Ausztriát, Magyarországot és Csehországot is annak alá veti, kormányozza egész a 18-ik századig, s nagygyá lesz és virágzó marad egész 1740-ig. Ekkor bonyodalmak és lázadások s nagy megosztások fognak kezdődni és mindent halomra dönteni. Utána azonban a császárság három ágra oszlik. De Italia szükségét szenved s Róma városa a földdel lesz egyenlővé. Ekkor egy hős férfiú ragadja magához a kettős sást, s dicsőségesen uralkodand a császárság felett egész addig, míg feltámad az északi oroszán s az országot kegyetlenül megrohanja. Aztán a vörös oroszán, a setét völgybeli sas és a fehér hattyu ellene kelnek, s a birodalmat sok évekig fogják birni, míg a nagy isten el nem jó elmulhatatlan országával és végét nem szakítja. Dániel jóslata nem fog tovább terjedni és Nabukodnozor álmából fogják látni, hogy a világ vége közel van.«

Ez a jóvendülés, mint látnivaló, főleg azért figyelemre méltó, mivel már 1590-ben közzé volt téve s határozott és minden kétértelműséget kizáró tényeket és évszámokat sorol fel. Maga a történelem is igazolja, amit a középkori szerzetes mondott, hogy a császári uralom nem maradt tartósan egy családnál, egész addig míg Habsburgi Rudolf — nem ugyan 1216-ban, mint a jóslat mondja, hanem 1273-ban császárrá nem választatott. S ez a ház volt az tényleg, mely az osztrák főhercegséget, Magyar- és Csehországot maga alá vetette, s pontosan úgy a mint a jóvendülés írta, 1740-ig virágzott, a mely évben VI. Károly császár, a utolsó Habsburgban fiágon kihalt. Bizonyos az is, hogy 1740 óta az osztrák császári ház alá kezdett hanytlani s nagy meghasonlások, viszályok és bonyodalmak támadtak s e császári ház a Toskánában és Modenában uralkodó mellékágakra oszlott. Az olaszországi zavarok is bekövetkeztek, s mint tudva van, az olasz egységre s a pápa világi hatalmának megtörésére vezettek. Ami végül az északi oroszánra vonatkozó passust illeti, ezt régibb magyarázók a harmicz éves háborura vonatkoztatták, a mikor Svédország (északi oroszán) feldulta a német birodalmat, de hódítmányait Poroszország (a setét völgybeli sas), szövetségben Angliával (vörös oroszán, mert czimere arany mezőben vörös oroszán) és Dániával (fehérhattyu) vissza próbálta venni. Ez a kitétel azonban ellentétben áll a jóslat világos meghatározásával, mely az északi oroszán betörését későbbre teszi az ausztriai ház kihalásánál, az ezt követő nagy válságoknál és Róma pusztulásánál. Valószínű tehát, hogy a jóslat e része beteljesüléséről még csak a jövőben lehet szó, mely esetben vagy Svédország egy újbóli betörését, vagy még inkább Oroszországot kell értenünk az északi oroszán alatt, s minden körülmény között tág tér nyílik a magyarázatokra.

Szintén a német birodalmat és Ausztriát illeti egy más jóvendülés, mely a híres hohenheimi

Theophrastus Bombastus Paracelsustól ered, 1546-ból. E szerint az osztrák császárság bukása után nemsokára egy sárga oroszán fog jönni északról, mely egész Európát s Ázsia és Afrika egy részét is birtokába keríti. E hatalom a jóslat szerint jó keresztény hitű lesz, és sok fáradságába fog kerülni a sas körmei közül kiszabadítani a birodalmat s mielőtt ezt tenné, sok romlás és pusztulás fog bekövetkezni. Az alattvalók fellázadnak saját uraik ellen, de végre a gonoszság elnyeri büntetését s béke és egyetértés fog uralkodni a földön.

E meglehetősen homályos jóslattal a magyarázók eddig keveset foglalkoztak, s minthogy közelebbi idő-meghatározásokat sem tartalmaz, alig is hozható összhangzatba az eseményekkel, ha csak nem vonatkozik szintén távolabbi jövőre.

1630-ban két jóslat jelent meg egyszerre nyomtatásban majnai Frankfurtban. Az egyik hangzik ekkép: »Jönni fog idő, mikor a római császárság üresen fog állani s nagy háborut fognak folytatni miatta, miáltal a birodalom annyira elpusztul és tönkre megy, hogy senki sem fogja kívánni többé, s a demokrácia fog felülkerekedni.« A másik tartalma a következő: »A sziléziaiak külön fejedellel fognak eléállni, akihez sokan fognak ragaszkodni. Nagy veszedelemnek néz ugyan elébe, de megnyeri a csatát és Sziléziát birtokába veszi.«

E két jóvendülés közül az elsőt később a napoleoni időkre vonatkoztatták, amikor a nagy háboruk s a német birodalom hanyatlása mellett első ízben foglaltak tért a demokratikus és forradalmi eszmék, míg a második félreismerhetlen czélzást rejt Nagy Frigyesre. s a legkülönösebb az, hogy pedig tényleg 1630-ban látott első ízben napvilágot.

Még egy régi jóslatról van tudomásunk az ausztriai ház és a német-római császárság tekintetében, melyet hétszáz év óta őriznek az oxfordi egyetem könyvtárában, s melynek szerzőségét szent Tamásnak tulajdonítják. Ez a jóvendülés is rövid és így hangzik:

»A lilium, mely a felső részen uralkodik, az oroszán magzatai ellen támad — országába jön és megöli az oroszán gyermekeit.

»Ugyanazon évben az ember fia, ki a vadállatokat vezeti, s kinek birodalma a hold országában van, nagy sereggel kél át a tengeren, az oroszán gyámoltalan országába, mert országának állatai bőrét már szétszakgatták fogaikkal.

»Azután a sas, a nap felett kiterjesztett szárnyakkal, nagyszámu fiókaival az ember fiának segítségére jön. A tábor elpusztul, nagy rettegés támad a világon, s ugyanazon nap az ország egy részében irtó háboru lesz, — egy más napot fognak látni az emberek, s véres özön fog támadni. A lilium elveszti koronáját, melyet a sas fog megkapni, s amivel utóbb az ember fia fog megkoronáztatni.

»A négy következő évben nagy csaták vivatnak a világon azok között, kik a hithez ragaszkodnak — a világ nagyobb része megsemmisül e földön, majd az ember fia átkel a tengeren s az ígért földre viszi a csodás jelt, s az ember fia és a sas kerekednek felül s béke és olcsóság lesz az egész világon.«

Az egésznek magyarázatául azt vették föl, hogy a lilium — azaz Franciaország — betör az oroszán országába — azaz Angliának amerikai

gyarmatába s az oroszán magzatait, miután bőrét már saját országának állatai megtépdesték — el fogja pusztítani. A kérdés csak az, mért lenne Franciaország birodalma a hold országában. A jóslat többi részét ellenben ismét a napoleoni időkre vonatkoztatták. az »oroszán országának egy részét« pedig Hannoverre, mely tudvalevőleg különösen szenvedett a napoleoni háborúk alatt. Látni való, hogy minde hozzátetések dacára, sok marad megfjetlenül a jóslatból, mely egyike homályosab-
bakknak.

Sokkal érthetőbbek és az események által meglehetősen igazoltak a Nostradamus jóslatai. Nostradamus Mihály Montpellierben tanult. Toulouseben és Bordeauxban élt, mint híres orvos és astrologus. Mikor 1555-ben a Provenceba visszatért, akkor adta ki a »Centuriae Propheticae«-t, mely akkor oly nagy feltűnést keltett, hogy II. Henrik francia király a provence-i kormányzót megbizta, hogy küldje Párisba a csodálatos prófétát. Itt a király személyesen jóslatoltott magának, s úgy kell lenni, hogy megvolt a jövendöléssel elégedve, mert Nostradamusnak 200 arany koronát ajándékozott, s vele a trónörökös, a későbbi II. Ferencz és Stuart Mária férje s a többi királyi hercegek számára is jóslatolt E jóslatairól azonban nincs semmi tudomásunk.

Legfontosabb és hiresebb jóslata Nostradamusnak az, mely Angliára vonatkozik s többször tétetett közzé a 16 és 17-dik században és a következő szavakkal végződik: »Ha Brittanía két nevezetes változáson keresztül ment, akkor trónjára egy németországi protestáns fejedelem fog ülni, rajta fog maradni, s családja ivadékaival a világ végéig, sok szerencsével, békében lázadás és zavarak nélkül, rázkódás, észrevehető változás és forradalom nélkül.«

Mit mondók, ez nagyon érthető és világos utalás György hannoverai választó fejedelemre, aki a ma is uralkodó angol dynastiát megalapította.

Fényüzés a virágokkal.

Amerikai lapokban olvassuk, hogy egy-egy nagyobb banket vagy más ünnep alkalmából tisztán virágdiszítésekre egész kis vagyont pazarolnak el s már nálunk sem ritka az oly temetés, hol a koszoruk, s oly bál, hol a virágcsokrok ezrekbe kerülnek. A fényüzés e neme ma már általánossá lett az egész művelt világon, sőt némely helyeken, pl. Tahiti szigetén, a vadaknál is.

Valósággal pedig nem oly régi a virágok kedvelése. Jóformán ezt is XIV. Lajos tette divattá. A régi népeknél s különösen a rómaiaknál szintén használták a virágokat diszítésül, főképp koszorúknak, de nagyon elterjedtnek nem nevezhetjük a fényüzést s az őskerestények egyenesen tiltakoztak az ellen is, úgy hogy csak a IX. században jött divatba, hogy az oltárookra virágokat tegyenek s menyasszonyok koszorút hordjanak; a halottak sirjainak ma már oly annyira elterjedt megkoszoruzása még későbbi eredetű. A mult századokban is a francziák szerették legjobban a virágokat s egész a XVI-dik század végeig megvolt náluk az ugynevezett rózsadó (baillée des roses), melynek alapján egy-egy főur köteles volt minden tavaszi ülésszak kezdetén a

parlament üléstermét rózsákkal s más virágokkal feldiszíteni, vagy egyes kiválasztottak kötelesek voltak hűbér-uraikat bizonyos ünnepek alkalmával rózsákkal s más virágokkal ellátni. Valóságos fényüzést azonban, mint említettük is, csak XIV. Lajos kezdett kifejtteni a rózsákkal, ki Versaillesban s Trianonban folyvást pompás virágdiszítésekéről gondoskodott. A hatalmas uralkodó példáját követték a francia urak s más udvarok s ezen időtől fogva a fényüzés a virágokkal sohasem szűnt meg s hogy csakhamar mily sédületes fokra emelkedett, bizonyítja a mult századi tulipán-szédelgés Hollandiában, mely, mint a modern társadalom egyik legsajátságosabb tünete, minden művelődéstörténeti és nemzetgazdasági műben részletesen le van írva.

A fényüzéssel kapcsolatban természetesen a divat is változott. A régi görögök a levkoját s narciszt, a középkoriak a liliomot, rózsát és rozmarint szerették. Később egymásután divatba jöttek Hollandiában a tulipán és jáczint, Franciaországban a georgina. Ma a pelargoniumok, hortenziák, kaktuszok s különösen a kameliák a fényüzés tárgyai s előkelő körökben nemcsak a nők, de férfiak is nélkülözhetlennek tartják a virágcsokrokat.

Az élő virágok mellett azonban még a mesterséges virágokkal is folyvást emelkedő fényüzést üznek. A mult századokban még csak olasz és francia apácák készítettek ily virágokat s ezek is nagyobb részt csak az oltárokat diszítették. A mult század közepe óta azonban a csinált virágok mindinkább előtérbe lépnek s ma már a világ különböző részeiben egész sereg gyár foglalkozik ezek előállításával. A leghiresebb gyárak egész az újabb korszakig Velenczében voltak, ahonnan még most is külön vonatok szállítják ezeket külföldre. Valóban csodálatos ügyességgel s izléssel képesek az olasz munkásnök az élő virágokat utánozni s illattal ellátni, de ezenkívül még mesterséges alakokat is adnak nekik, s mint lantot, bőség-szaruját, legyezőt, stb. idomitják. Mindebben csak az egyes alkatrészek készülnek gyárilag, az összerakást szegény munkásnök készítik, sőt még az egyes szirmoknál s leveleknél is jobbnak tartják a kézi munkát, mivel a gép nagyon egyforma alakokat hoz létre, a minők a természetben nincsenek. Különben valódi gyárak ezek is nem csak azért, mert mindenikben több száz nő dolgozik, hanem mivel a munkafelosztás nagyon el van terjedve köztök. Mily nagy méreteket öltött ez az üzlet, tanusítja az az adat, hogy Párisban 1870. évben már 15,000 nő foglalkozott kizárólag virággyártással s innen csupán külföldre 25 millió frank értékű csinált virágokat szállítottak egy év alatt. Ujabbban Berlinben is hatalmas gyárak keletkeztek.

A fényüzés a virágokkal még mindig emelkedőben van. A csinált virágok nem képesek pótolni az élő virágokat s így a virággyárak mellett üveg-házak és virágtelepek keletkeztek. A kertészet nagyon kiterjedt tudományág lett s ezer és ezer ember él belőle, bár az ibolya, gyöngyvirág s más mezei virágok most még talán jobban kerestetnek, mint valaha. Ha képesek lennénk összeszámlálni, bizony milliókra rugna azoknak száma, kiknek mai napság tisztán a virágok kedvelése nyújt kenyeret és megélhetési eszközt.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Nyári multság. Amint már mult szá- munkban említettük, a keleti és nyugoti p. u. vonatkísérő személyzete Rákos-Palotán zártkörű nyári multságot rendez. Tekintettel arra, hogy a tiszta nyereségnek egy része az általunk kezde- ményezett *Kecskeméti árvaház* javára fordit- tatik, kérjükt. olvasóinkat, valamint *választmányi tagjainkat*, hogy ezen multságon minél számo- sabbban megjelenni sziveskedjenek, hogy egyesü- letünk ott méltóan képviselve legyen.

A kaukázusi rablók. Tifliszben, mint Péter- várról jelentik, a minap felakasztottak egy Lordki- vanidre nevű herceget. Ez a herceg azonban hir- neves rablófőnök volt. Ilyen rabló sok akad a gruz, tatár és cserkesz hercegek között, akik Oroszországban nem állnak tekintélyben, noha gyakran az ősöknek tekintélyes sorát tudják felmutatni. Az orosz kormány erélyes fellépése a rablók ellen még mindig nem járt a várt eredménnyel, mert a rablógazdálkodás csak nem akar megszűnni a Kaukázusban. Hogy ez a foglalkozás milyen gyümölcsöző, azt elmondhatják a bakui, tifliszi és batumi bankárok. A kaukázusi rablók közt vannak elővigyázatos emberek, kik va- gyonukat biztos, kamatozó papirokba fektetik, melye- ket a bankoknak adnak át őrizetre. Általában újabb időben igekeznek a modern kultúra áldásait a javukra fordítani. Az adóhivatalokkal a posta utján érintkeznek. Lőfegyvereket és felszereléseket szállí- tók utján rendelnek maguknak, értékpapirokat, melye- ket az utasoktól elvesznek, bankoknak adnak el és így tovább. Egyáltalán nem közönyös előttük, hogy a sajtó mit ír róluk és tetteikről. Az örmény, gruz és orosz hírlapszerkesztőségek gyakran kapnak tőlük helyreigazításokat és közleményeket. Egyik jellemvonása a kaukázusi utonállóknak az udvarias- ság. Akiknek dolguk volt velük, dicsérik illedelmes magaviseletüket. A banditák kerülnek minden feles- leges lövést, minden harcot, egyáltalában minden lármát és kerülik a káromkodást. Mindezt egy orosz utas érdekesen írja meg a Karokas című folyóir- ratban. „A kaukázusi rablók, ugymond, alkudoznak áldozataikkal s nagy nyugalommal kikutatják mál- háikat, akárcsak az ország határán buzgólkodó finánczok. Bandájukat pompásan fegyelmezték. Az utasok kocsijait rendre megállítják s a kocsisor mellett haladva, hosszasan társalognak a hölgyek- kel, majd elszedik pénzüket, ékszereiket és kereket oldanak.“ Egy másik folyóiratban a következő ka- »A Kaukázusban rablók állították meg kocsimat. landot írja le egy előkelő orosz hölgy: A banda hetmanja, akárcsak Fra Diavolo az operában, ud- variasan karját nyujtotta: Ön ma harminczhetedik vendégünk, nagyságos asszonyom s nagyon örülünk, hogy szép asszonyt is üdvözölhetünk szerény kö- rünkben! Ezután elkérte órámat és erszényemet, majd midőn meghallotta, hogy férjem államtanácsos, kegyelmes asszonynak szólított és kezét csókolt. Ezenközben kocsizörgés hallatszott. Az érkező fo- gatban egy hölgy ült kis gyermekeivel. A rablóvezér megparancsolta a banditáknak, hogy halkan beszél- jenek s ne zavarják a kisdedek édes álmát. Végül

bocsánatot kért tőlünk, hogy drága időnket igénybe vette, czukorkával és friss gyümölcsessel kínált meg és visszavonult rejtekhelyére.« Gyakran keveslik a ban- diták a váltságdíjat, ilyenkor rendkívüli rendszabá- lyokhoz folyamodnak. A bakui kormányzóságban a minap is történt ilyen eset. Okunev gazda halász- tanyájára estefelé hat fegyveres rabló köszöntött be és pénzt kért a tanya tulajdonosától. Okunevnek nem volt pénze, de a rablók nem tágitottak s a tanya személyzetét arra kényszerítették, hogy érté- kesebb ingóságait szekérre rakják. Ezután a sze- kérrre ültek és a szomszéd tanyára hajtottak, ahol épp nagy kártyakompanya mulatozott. A banditák zsebre tették a bankot s a játékosok pénztárczáit és ékszereit s a harmadik tanyára kocsikáztak. Ott azonban nem volt szerencsájük, mert a tanva gaz- dájának egy garasa sem volt. Ezzel azonban nem sokat törődtek s némi habozás után magukkal vitték a gazda fiát. Az aggódó apa másnap kétszáz rubelt küldött a rablótanyára váltságdíj gyanánt, de ezt a vezér keveselte. A siró-rivó fiut mindazonáltal haza- küldte, csak a küldönczöt s a gazda kocsiját és pompás három paripáját tartotta fogva. Harmadnap ötszáz rubel fejében a küldönczöt és a lovakat is szabadon bocsátotta s hangzatos levélben köszönte meg a gazda szivességét.

Az aranyországról. F. C. Wade, a Jukon folyamhajózási társaság direktora, érdekes adatokat mondott el egy angol újságírónak Alaskáról. Alas- kában először 1896-ban akadtak nagyobb tömeg aranyra és ekkor indult meg a kincskeresők be- özőnlése. 1897-ben Dawson-City egy csomó földbe- vájt kalyibából és vászonsátorból állott, vasut még egyáltalában nem volt és a Jukon folyam felső ré- szén a csónak volt az egyetlen közlekedési eszköz. Ma Dawson-City modern nagy város, villamos vilá- gitással, gyönyörű palotákkal, templomokkal, isko- lákkal és kórházakkal. Az ingatlan és ingóvagyon értékét a tavalyi hivatalos becslésnél 40,000.000 koronára taksálták. A 200.000 angol mértföldnyi te- rületű országot vasut szeli át, telegráfvonalainak hossza 2500 mértföld, a Jukon folyamon 27 pom- pás gőzhajó közlekedik. Az aranypor már nem forgalmi érték, az amerikai bankok nagy gyors- sággal állítottak fiókokat Dawson-Cityben és nem jártak rosszul. A föld kizsákmányolása szinte lázas mohósággal folyik, a bányákban soha se szünetel a munka, egyre áznak, zuznak, mosnak, miután a föld már elárulta kincse titkát, ebből a hasznos titok- ból többé semmit sem akarnak meghagyni neki. 1898 óta 390,000.000 koronát érő aranyat bányász- tak ki a földből és mostak ki a Jukon vizéből és fővényéből. A közigazgatás is nagyon jó, — a többi amerikai bányavidékhez viszonyítva. Négy év óta összesen 15 gyilkosság történt, míg a kaliforniai aranytermő vidékeken ugyanennyi idő alatt több mint 2000 embert öltek meg — mert szerencsével bányásztak.

SZÉPIRODALMI RÉSZ.

Tót népünk dalaiból.

*Egyik ut fel, más lefelé,
Kedves rózsám, váljunk ketté,
Váljunk széjjel mi két részre,
Ami szerelmünknek vége.*

*Ha mi ketten széjjel válunk,
Két szivecskét buba mártunk,
Két szivecske s kétszer két szeme
Fognak sirni napon-éjen.*

*

*Elvinnélek lányka de mi célra?
Ha oly kis mihaszna vagy, s oly czéda
Szobácskámát sem sepered te,
És nem sütsz te nekem kenyeret se,*

*Nem párolod még az ingecském sem,
Még csak nem is szólsz te hozzám szépen.
Könnyü élethez vagy hozzá szokva,
Mindig cifrálnodni, nem dolgozva.*

*A te nagy szépséged mit ér nekem?
Ha dolgohoz kedved nincs melegben:
Nekem szükségem van jó munkásra,
Nem, mint te vagy, olyan mihasznára.*

*

*Két liget között a középen rét,
Nőnek — csupa bimbók — a lóherkék,
Vedd legény a kaszát s jól kifenjed,
Örülj a harmatnak, a hidegnek.*

*Kapja legény kaszát s a fenkövet,
S ligetközi rétre kisietett,
Fenyő alatt vizecskét merített,
Vágta válogatlan a zöld rétet.*

*Hogy kaszálva volt a lóherécske,
Kedvesét így kérte a legényke:
Vedd babám a gereblyéd s rázzad szerte,
S uju-ju! ujjongj így te mellette.*

*Lányka a lóherkét szerte rázta,
Énekét az erdő visszhangozta,
A szénát is összegereblyézte,
S legénynyel boglyákba is tetézte.*

Fordította: *Luby Sándor.**Az ékszeráros leánya.*

(Angol regény.)

(Folyt.)

— P. V. L. után. —

— Hát akkor Mrs. Dering miért írta ezt a levelet?

— Az én véleményem szerint ez a levél tisztán rosszakaratra vall.

— Hajlandó Mrs. Deringgel beszélni ebben az ügyben?

— Ha úgy kívánja asszonyom, igen.

— Mindenesetre akarom. Mondja meg neki, hogy kiméljen meg engemet ilyen gyanúsító mendedmondáktól. Czimét megtudhatja Hilliárd kisasszonytól.

Verney elment. Nemsokára vissza is tért és elmondta, hogy Mrs. Dering ott van Hilliárdéknál és ugyanazt a lakást bírja, melyben annakelőtte Godfrey lakott. Erről a dologról is beszélt vele, de ő csakis Chesterné asszonynyal akar értekezni ebben az ügyben.

— Legjobb volna asszonyom, ha felkeresné Dering urat, és megkérné, hogy hallgasson el gyanúsításaival.

— Megkérni, szeretném tudni mi okból?

— Elég ok már az is, a mit tud, hogy kellemtlenségeket csináljon Chester urnak!

— Már csak nem gondolja, hogy ezek a gyanúsítások bárhol is hitelre találnak?

— Azt nem; de ő azt mondja, hogy sokkal többet is tud még, mint a mennyit eddig beszélt?

— Hazudik, ha azzal férjem nevét hozza összeköttetésbe.

— Ő mindenáron kegyeddel akar beszélni, és azt mondta, ha meghallgatja őt, akkor mindenben kívánsága szerint fog eljárni.

— Hát azt hiszi, hogy van valami bizonyítéka férjem ellen?

— Ő mondja, hogy igen!

— Csak nem tartja férjemet Sir Félix gyilkosának?

— Ez rettenetes! kiáltá ijedten a megkinzott asszony és lerogyott egy székre.

— Mit tegyek ez ellen? — kérdezte Ellen kétségbeesve.

— Beszéljen azzal az emberrel mielőbb!

— Nem, azt nem fogom megtenni, mert meg vagyok róla győződve, hogy férjemnek nincs mit félnie, bármit állít róla Mrs. Dering. Bármint szólna ellene a gyanu, az igazság ki fog derülni!

Ezzel elküldte a szolgát, a ki mélyen meghajtva magát távozott a szobából.

Ellen hiába várta haza férjét az sem az ebédhez, sem a vacsorához nem jött, helyette azonban anyja lépett a szobába többféle megbizással, melyeket Godfreynek azonnal teljesítenie kellett volna.

— Micsoda — kiáltá haraggal, — még most sincs itthon? Ezt nem értem, ily magaviseletre nem voltam elkészülve! Ha csak sejtelmem lett volna erről, soha sem adtalak volna hozzá! — Ellen hallgatag felkelt és öltözködni kezdett.

— Hová készülsz Ellen?

— Utánna nézek, anyám!

— De hát merre van, hova akarsz menni?

— Ahol rendesen tartózkodni szokott. Azonnal jövök —

— Egyedül nem engedlek. Menjen Bridget is veled.

Nemsokára Ellen a cseléddel együtt távozott hazulról.

A festő tudvalevőleg még reggel hagyta el a házat. Sértett önérzete bántotta, de az is szerfelett felizgatta, hogy felesége valamit titkol előtte. A mint czéltalanul haladt az utcán, egy keskeny átjárónál hajdani iskolatársával, Dering Adolffal találkozott, kit Sir Felix eltünése óta nem látott.

Amint azonban feléje nyújtá kezét, észrevette, hogy az orvos megvető pillantással félre húzódott.

Godfreyt nagyon meglepte barátjának viselete, mert nem emlékezett, hogy bántotta volna őt valamivel Midón pedig az orvos szótlanul tovább akart menni, Godfrey vállára tette kezét, hogy visszatartsa.

— Mit akarsz? — kérdezte Dering komoran.

— Szeretném tudni magaviseletednek okát!

— Nincs kedvem magyarázatokba bocsátkozni.

— Én azonban követelem a magyarázatot!

— Ha tehát annyira akarod, megmondom, hogy hitvány emberekkel nem szoktam kezét fogni!

— Mi jogon merészelsz így beszélni? — kiáltá dühtől reszkető hangon Godfrey.

— Mert azt a leányt vetted nőül, kinek én udvaroltam, aki nekem volt szánva!

— Neked?

— Mindesetre nekem. Vagy talán te nem tudtad azt, hogy én jártam utána, én fáradoztam érte?

Godfrey keserűen nevetett.

— Tudomásom szerint te csak mint segéd jártál a házba. Meglehet az is, hogy bolondultál a leány után, de nemcsak te, hanem mások is jártak utána, vagyis inkább pénze után. Nekem pedig nem volt rá szükségem, hogy tőled kérjek engedelmet arra, hogy feleségül vehessem a leányt!

— Akkor hát mondd meg azt is, hogy miért nem szóltál nekem erről, midőn Sir Felixszel Párizsban találkoztunk; és hogy lehet az, hogy Sir Felix menyasszonya hozzád ment nőül, amint az a szerencsétlen ember eltűnt. És miért kellett ennek eltűnnie éppen akkor, mikor veled utazgatott!

— Mit beszélsz? — kérdé elképedve Godfrey.

— Ezzel csak azt akartam mondani, hogy nem szeretnék a bőrödben lenni! — felelte Dering gúnyosan és eltávozott.

Godfrey tehetetlenül állott és bambán bámult az elmenő alak után. Rövid szünet után gondolkodni kezdett azon, amit hallott. Tehát Sir Felix eltűnését összeköttetésbe hozzák az ő házasságával és azzal gyanúsítják, hogy része volna benne. Ettől a gyanutól tisztáznia kell magát.

Eszébe jutott Keresztély Dr. és leánya, ezek talán nyomra vezethetnék, annál inkább, mert Sir Felix több ízben szomorúan emlékezett vissza erre a szerelmére.

Kocsiba vetette magát és odahajtatott. Amint a kis ház ajtaja elé ért, egy éltes hölgy jött ki, és tudtára adta, hogy Dr. Keresztély és leánya már rég elhagyták ezt a helyet. Arról azonban nem tudott felvilágosítást adni, hogy hová költözködött.

Godfreyt nagyon lehangolta kutatásának eredménytelensége, azonban este előtt nem akarván haza menni, tehát meglátogatta azt a képkereskedőt, a

kinek két képét adta át eladás végett, melyeket eredetileg Sir Felix számára készített.

A képkereskedőtől nagy meglepetésére azt hallotta, hogy a képeket egy főrangú hölgy ezer guineaért megvette és további megrendelések végett szeretne megismerkedni a festővel.

— Sok szerencsét kívánok önnek — folytatá a képkereskedő. Itt a hölgy névjegye, melyen rajta van, hogy mely időben fogadhatja. Godfrey mohón nyult a névjegy után, hogy minél előbb eltávozzék.

— Hohó, tisztelt barátom, csak ne siessen annyira. Remélem, hogy ennek a jó hírnek öröme ma vendégem lesz. Nem fog unatkozni, mert néhány jó barátját is itt fogja találni asztalomnál.

Godfrey elfogadta a meghívást. Könnyebben kezdte magát érezni, amint az ő légköréből való emberekkel érintkezhetett. Jól is érezte magát a képkereskedő asztalánál. Az a néhány jól eltöltött óra elfelejteté vélté anyósának kellemetlenkedéseit.

Késő este érkezett haza. Jókedvűen nyitott be lakosztályába.

— Jó híreket hozok, kedvesem, most már nem kell aggódnunk a jövő miatt. Képeimet nagy árban megvásárolták és alapos reményem van, hogy ezután is jól fognak elkelní. Most már nem bánom, bármit fog tenni anyád, innét mindenesetre elmegyünk.

Ezek után hevesen keblére ölelte feleségét.

— Hol voltál oly sokáig — kérdezte Ellen.

— A képkereskedőnél ebédeltem.

— Korábban jöhettél volna.

— Nem lehetett. De mi bajod, miért vagy oly sápadt?

— Ugy-e látod, hogy bajom van és mégis olyan jókedvű vagy.

— Miért ne lennék? A te egész bajod csak azon mult, hogy oly késő jöttem haza.

— Godfrey, mondd, igazán szeretsz engemet?!

— Szeretlek és szeretni foglak, amíg élek — felelte a fiatal férj komolyan.

— Ez engemet nem elégít ki.

— De hát mi bajod van, mit titkolsz előttem!?

— Jobb, ha nem kérdesz, úgy sem felelhetek!

— Ez mégis borzasztó, tudni akarom a valót!

— Kérlek, hagyj magamra!

— De miért, mi akar ez lenni!

— Ne kérdezd, jobb ha nem tudod az én titkomat, de most kérlek, hagyj magamra, hogy kissé lecsendesüljek.

— De hát elment az eszed? — kezdé ijedten a férfi és a csengetyü-zsinór után nyult, hogy orvost hívasson. Ellen azonban megakadályozta őt abban.

— Nem, ne csöngess. Ne jöjjön be senki. Magam akarok lenni. Ha te elmegy, nyugodtabb leszek.

Godfrey izgatottan járt fel-alá a szobában, nem tudta mitévő legyen. Feleségének viselete oly furcsa volt, hogy nem tudta magyarázatát megtalálni. Végre ismét elébe állott és élesen szemei közé nézett.

— Hát még férjednek sem akarod megmondani titkodat, aki előtt semmit nem szabad rejtgetned, nem bizhatod rám, ami annyira nyugtalanítja szivedet!?

— Te beszélsz így? Egy világot adtam volna érte, ha nem tudom azt, amit tudok! De nálam jól el van rejtve. Bárcsak mások is annyira titoktartók volnának! Rettegek attól, amit már a következő perc hozhat... De mintha léptehet hallanék!? Nem jön senki!?

— Légy nyugodt, feküdj le. Anyádhoz megyek és megkérem, hogy az éjszakát nálad töltsd.

Ellen, mielőtt még lefeküdt volna, Godfreyhez fordult.

— Szoktál te is imádkozni?

— Néha.

— És hiszed, hogy kegyelmet nyersz?

— Azt hiszem, hogy Isten mindnyájunknak megkegyelmez.

— Neked is? Nem értem, hogy lehetsz jelenlegi helyzetekben oly gondtalanul jókedvű?

— Miért ne lehetnék jókedvű, mikor jövőmet megállapítva látom és semmi más nem nyomja lelkemet?!

— Tehát ártatlan vagy?

Godfrey most már teljesen meg volt róla győződve, hogy felesége megtévelyodott és orvosért futott.

Az orvos azonban egy kis idegességnél mást nem konstatálhatott.

Az éjjel hátralevő részét Ellen ágyánál virrasztotta a szerencsétlen férj és csak reggel felé volt képes kissé elaludni. Mire felébredt, felesége könnyes szemekkel ült mellette. Sietve felöltözködött és Stone asszonyhoz ment át.

— Nem tudom, — kezdé — mit tegyek Ellenel, mert úgy látom, hogy nincs teljesen eszénél.

— Tán magának helyén van az esze! — felelte Stone asszony szárazon.

— Nem akarok önnel összeveszni, mindamellett, hogy most már teljesen független vagyok. Két festményem elkelt ezer fontért és ezután is csak művészetemnek akarok élni.

— Pedig jobb volna, ha csak venne és eladna képeket!

— Én nem éppen a pénzért festek, mert előttem nincs annyi értéke annak, mint ön előtt!

— Elöttem bizony van értéke. Elég szomorú dolog, hogy ön nem tudja belátni munkámnak az előnyeit.

(Folyt. köv.)

Az ajándék-sertés.

Drasztikus történet egy kissé, melyet itt elbeszélék, de nem az ujjamból szoptam, hanem valósággal megtörtént Palóczországban, ahol ilyesmi nem is ment ritkaságszámba a szálló- és sok más fillokszerak előtti jó időkben.

A farsang vége felé járt, de a jókedv tetőpontjára hágott.

A mamák végső erejüket szedték össze, hogy lányukat az ő védő szárnyaik alól valamely — ha lehet csinos és fiatal, de mindenesetre vagyonos, vagy jó állású férj erős védő szárnyai alá helyezték el.

A lányok pedig báli ruháik csábító, férfi szemet kápráztató decolletageában a végletekig mentek. Ösztönük azt sugta nekik, hogy a női ruha annál hathatósabb háló, minél kevesebb és átlátszóbb.

A férfiak, már t. i. akik nem üznek a farsangból ártatlan sportot, hanem a báltermet a házaset többé-kevésbé lakályos épületének előcsarnokául tekintik, szintén nyakra-főre törték magukat, latba vetve mindazon súlyos argumentumaikat, melylyel az óhajtott jó parthiet feléjük billentsék.

Ez utóbbiak közé tartozott történetünk két hőse is, és tüzhely-alapító törekvéseiknek azon körülmény kölcsönzött kiváló érdeket, hogy mindketten ugyanazon parázs-szemek által akarták saját külön tüzhelyüknek lángját örökös lobogásban tartani.

Már ez pedig lehetetlen, gondolák magukban a választott leány szülei s bár elismerték, hogy Csuthy Zoltán is helyre legény, akin nincs semmi kivetni való s van is neki mit aprítania a tejbe, de mégis inkább hajlottak Tardos Pista felé, akinek kalandjairól, kártya- és ivási szenvedélyéről sokat beszélt a fáma, de hát »telik neki!« mondogatta az öreg Bérczes, és »irigy pletykaság!« mondogatta Bérczesné asszony.

Ami azonban magát, a legilletékesebbet illeti, leányuk, Emmike egészen más nézeten volt, hogy miért, talán fölösleges kérdeni, mert ő maga sem tudná megmondani, hogy miért hajlik szive épen Csuthy felé.

Csuthy és Tardos tehát vetélytársak voltak, s ismervén azon előnyöket, mikkel egymás fölött bírtak, igyekeztek azokban egymást megingatni.

Tardos biztos levén a szülők jóindulatáról, a leány hajlamát igyekezett megnyerni, Csuthy pedig a szülőkét.

Tardos tudván, hogy Emmike komoly, szende természete irtózik minden extravaganciától, a menyire vérmérsékletétől kitelt, összevonta féktelen vidámságának csapongó szárnyait s még a bortól is tartózkodott — persze csak náluk.

Csuthy pedig nem mulasztott el egy alkalmat sem, hogy különösen a jó konyhára sokat tartó Bérczesék e nemű gyöngéjét meg-megsimogassa egy-egy vad s egyebek küldésével.

Mind e versenygések megfértek egymás mellett s el is látogattak egymáshoz egy-egy legény-mulatságra.

Végre elérkezett a nap, a mikor mindketten kérésként akartak föllépni.

Bérczesék házi mulatságra hívták meg a környék előkelő családait.

Megelőző nap a nemes ifjuság egy része Csuthy-nak volt a vendége, köztük Tardos Pista is.

Huzta a cigány, ütötték a blattot s emberül fogyasztották a hegy levét. Köztük — szokás szerint — a legbővebben Pista, aki folyton azt a nótát énekelte, hogy:

»Megverek valakit,
Vagy engem valaki!«

Mindenki tudta persze, hogy ki az a *valaki* s hecczelődni is kezdtek, de Zoltán nem vett róla tudomást.

Tardosnak végre már annyira fejébe ment a bor, hogy hajnalban már valóságos pokoltűz égett az ereiben s kiment friss levegőt színi az udvarra.

A többiek is megeléglvén a dőzsölést, egy-két órai alvásra oszlottak szét, hogy korán reggel utra keljenek Bérczesék faluja felé — kivéve a házi urat, kinek valami dolga akadván, csak a délutáni órákban szándékozott átrándulni.

Csak Bérczfalvára érve vették észre, hogy Pista sincs közöttük.

No, talán együtt fognak jönni — vigasztalták egymást s megörültek, mikor úgy déltájban az országot felől egy szán csörgői és csengői kezdtek mindinkább hallhatókká lenni.

A szán végre befordult az udvarba, a háziak és vendégek kiszaladtak.

A szánon azonban csak pokrócczal s ponyvával takart szalma volt, a bakon a kocsis még most is aludt.

Szerencse, hogy a lovak jó helyismerettel bírtak, különben ki tudja, hova vitték volna.

Fölrázták a kocsist s ez szeméit dörzsölve, levelet nyújtott át, melyben Zoltán illő bevezetés és mentegetőzések után arra kérte Bérczesné urasszonyt, fogadná el tőle a mai házimulatság hozzájárulásaképen azt a két mázsás — vad sertést, mely ott nyújtóztatja szalonnás tagjait a szán ponyvája alatt.

— Hiszen ezt csak elfogadjuk! — gondola magában a gondos háziasszony.

— De a lányunk mégis csak a Pistáé lesz — tevé hozzá a nagyralátó apa.

Fölemelik a ponyvát, hát uram fia! a karimás orrunak ugyan hire-hamva sincs, hanem helyette ott terpeszkedik — arczán a bormámor visszaszító nyomaival — a gavallér Tardos Pista.

A dolog úgy történt, hogy Tardos mámorában belefeküdt a vadsertésnek szánt szánba, s a kocsis, szintén mámorában, azt hívén, hogy a sertés már a szánban van, elhajtott.

— Vidd csak ezt a disznót, ahova akarod, fiam! — mondá az öreg Bérczes a száját tató kocsisnak — s mond meg az uradnak, hogy szívesen látjuk őt *üres kézzel* is.

E szavakkal leányára pillantott, ki hálás szemekkel nézte őt vissza.

L—y S—r.

Éjjeli kaland.

— A »Kitartás« eredeti tárczája. —

Irtá: Máv Zakariás.

Nem hiszek a jóslatokban. Amiért azonban még korántsem tessék jó véleménynyel lenni felőlem és azt hinni, hogy én azért nem hiszek a jóslatokban, mert netalántán okos ember volnék. Akik ismernek, ugys tudják, hogy ilyesfélével én nem dicsekedhetem.

Hanemhát azért nem hiszek bennük, mert engem egy igen kellemetlen napra emlékeztet a jóvendőmondás is, a cigányasszonyok látása is. Ami szoros összefüggésben szokott lenni egymással. Gyermekkoromban ugyanis egy nagybátyámmal voltam egyszer látogatóban, aki kiváló előszeretettel mondott magának jóvendőt egy igen szemrevaló cigánymenyecske által; ám mindig csak olyankor, amikor a néni nem volt odahaza, és mindig csak zárt ajtó mögött. Aminthogy illik a jóvendőmondásoknál. Egyszer azután elkottyantottam a bácsinak ezt az ártatlan kedvtelését a néni előtt, aminek az lett a vége, hogy a kardos néni még aznap pofonütötte a bácsit és becsukta őt a hálószobába, másnap pedig a bácsi felpozozott engem és elkergetett haza. A faluvégén pedig ott várt az egész cigányhad és majd lehúzgáltak a szekérről, hogy agyonüssenek. Sohasem felejttem azt a vijjgó vércsehangot, amint a legvénebb szipirtó üvöltött utánam:

— Nyavályás kelyek, gyilkos fog az irhádon...

A többit nem értettem, mert a kocsis hamarosan közibe csapkodott a lovaknak s a szekérgörgés elnyelte a prófécia másik felét.

Hanem nekem elég volt az egyik fele is, hogy azóta mindig csak róla álmodjam. Inkább tehát ünnepélyesen kijelentem, hogy egyáltalán nem hiszek a jóvendőmondásban, semmint ilyen csuf próféciát valljak igaznak. Annál kevésbé hiszek pedig benne, mentül inkább félek tőle. (Ezt tessék megérteni!)

Látni méltóztatik ezekből, hogy nekem nemcsak okom, de jogom is van félni a gyilkosoktól. Jó! Hát én ezzel a jogommal élek is, még pedig minden kitelhető alkalommal, amiként az az alábbi esetből is kitetszik...

Békaváron jártam a minap, valami igen fontos hivatalos ügyben. Komoly értekezlet folyt arról, hogy a pályaoőrök feleségei is szalutáljanak e a vonatnak, vagy sem. Az értekezlet, mint mindig, ezuttal is azzal végződött, hogy legközelebb fogjuk elhatározni, hogy mit határozzunk. Ezen fontos döntés után, mint mindig, az ősi áldomás következett persze. És persze, hogy elhuzódott éjfélig, megint csak mint mindig. Az eféle áldomásoknak viszont az a jó hatásuk van énrám, hogy akármilyen sötét legyen is körülöttem a világ, biz én elfelejem a cigányasszony jóslatát. (Ami máskor nem szokott velem megesni még mérsékelt sötétségnél sem.)

Igy történt, hogy a kilenczedik szentjánosáldás után bátran nekivágtam Békavár síkatorainak, amelyek ekkor sötétség dolgában vetekedtek az egyintombéli állapottal, avagy egy szerencsen bosszújával. Hatalmas fegyveremet, egy rozoga paraplént oly elszántsággal szorongattam a markomban, hogy vitéz Zrinyi kapitány sem különben a maga fringiját, amikor a törökökre anno dácsumál kirozott vala. Lábaik kemény léptei alatt csak úgy kongott volna az — izé, ha az a sok por kő lett volna, no. (Mert nem az volt, csak por és minél több)

Már az ut felén jártam a vasuti stáció felé, amikor minden bátorságom dacára észrevettem, hogy az egyik keresztsikátorból, alig hogy amellett eldefiliroztam, egy gyanus alak lép kifelé és utánam fordul! Utánam! A sötétben!! Egy gyanus alak!!!

Egyszerre eszembe jutottak megint nagybácsi, nagynéni, cigánymenyecske, cigánybanya, verés és jóvendőmondás!

Nem tudom, a Zrinyi szablyája remegett-e, mikor gazdája kinyitotta a kaput, hogy a törökre rohanjon. De azt tudom, hogy az én esernyőm nagyon reszketni kezdett, noha sem kapu nem nyílt előtte, sem töröktől nem kellett félnie. Nekem pedig eszembe jutott az én törvényes jussom, hogy akkor félhetek, amikor akarok, mert hiszen engem gyilkoskéz fog... stb... És éltem az én jogommal — és féltem. És kezdtem az én lábaimat nem annyira szilárdan és nem annyira dübörögve szedegetni, mint inkább gyorsan kapkodni.

Ugy ám, ha az a bácsi, ott a hátam mögött, megértett volna! De nem értett meg, mert minél gyorsabban inaltam én, annál gyorsabb lett az ő kísérete is. Szinte éreztem, miként közeledik hozzám mindjobban minden lépésével. Ha lett volna hajam, hogyan állott volna az az égnek már is!

No már ennek a fele sem tréfa. Egpár ugrás, egy jóra való bicska és — a cigányasszony jóslata be fog teljesedni: gyilkos fog az irhámban... juj, de a fülemben csengett egyszerre a vén banya vércsevijjogása!

Hatalmas fegyverem, a paraplé gyáván cserbenhagyott. Sem lövő, sem vágó szerszámmá nem akart

átváltozni (amit pedig nagyon óhajtottam tőle) — hanem velem szaladni, azt igen. Ott is mindig előttem járt. Lábaik a megmondható, melyek a nagy veszedelem láttára sem vesztették el lélekjelenlétüket (sőt!), hogy hogyan jutottam én ki a távoli állomásra. És mondhatom, hogy lábak még ritkán teljesítették ugy köteleességüket, mint ezek a jelen alkalmal. Mert a gyilkos folyton a nyomomban volt és némán bár, de annál dühösebben rohant az egész uton utánam. Szinte hallani véltem a levegő sivi-tását, amint a nyitott kés pengéje keresztülzáguldott rajta . . .

Az állomáson, a pénztár előtt egy sereg ember ácsorgott. Várták a kassza nyitását. Itt az én gyáva esernyőm egyszerre megint kurázsit kapott és öldöklő szándékkal fordult vissza üldözőnk felé, aki lihegve, magából kikelve rohant utánam még ide is. Én elszánt védelmi állásba helyezkedtem.

— Mit szalad maga utánam? Mit akar?

— Jajh, tekintetes uram, h, h, el akarok utazni, h, h, és amikor láttam, hogy a tekintetes ur is kifelé, h, h, siet, hát azt hittem, hogy h, h, h — lemaradunk a vonatról. H, h.

A mohácsi csata.

Mohács térein vivatott azon csata, mely hazánk sorsát eldöntötte 1526. évi augusztus 29-én. Tudjuk, mit irnak arról a mi történetíróink és költőink; illő azt is tudnunk, mint adják elő annak lefolyását a győztes fél írói.

Dzselálzáde török író előadása:

Ibrahim pasa, a fővezér, legfelsőbb parancs következtében a rumeliai (európai) sereggel előrehaladt (150,000 ember) s déltájban Mohács közelében fejtette ki hadosztályait. Rumelia kormányzóit zászlója jobb és baloldalán állította fel, s ekként oly csatarendet teremtett, melynek párja ritka. A bajnok, az ifjonz, a lándzsavető, a hadrendbontó — törökországi méneken ülve — mintegy erős várfalat képeztek.

A fővezér a rendezkedés megtörténte után arczát a császár, a királyok királya ménjének porához dörzsölte s kérelmet intézte hozzá, engedje meg a zászlók kibontását s áldja meg a hadsereget.

A császár ez nap hadi öltönnyel volt fedve s viharsebességü ménen ült, vaspikkelyes, aranyos, drágakövekkel kirakott mellvértben, főséges díszben, fővegén lengő sastollal. Rumeliai seregéhez vágatván, kezét valamennyiökre s minden zászló előtt fölemelve, könyörgést intézett Allahhoz.

A sereg mindegyik tagja könyezett.

Miután a dombra felvonultak, előttük Mohács mezeje tünt fel s a Duna mint tenger terült el. Ennek partján elnyulva csatarendben, komor sötéten állott a szerencsetlen (magyar) sereg. Tömött tábora sátorokból álló rengeteget képeze.

Ágyu és puskaszó kezd az ütközetet. A csatát harcizosok lepik el, a keresztény vasba és aczélba van öltözve. Az alávalók és megrögzöttek kiálltak a sikra s harcizba ereszkedtek a mozlimmal. (»Mozlim« annyit jelent, mint »Isten akaratán megnyugvó, igazhitü mohamedán«.)

A harciz feltámadáshoz hasonlított.

Báli bég, János pasa fia tanakodva Ibrahim-fölterjeszté, hogy Magyarország 30—40 ezer

fegyverest szokott felültetni, kik pánczélosok lévén, nehezen dönthetők meg. Egyikét sem riasztja az ágyu vagy puska, őket fegyverrel feltartóztatni nem lehet. »E baj orvossága ez, hogy elől oldalt kell kanyarodni s őket hátulról megkeríteni.«

E javaslat nyomán neki indul a sereg. A dél elmúlt s csak este felé álltak szemben a harcizadett hadtestek. A keresztény nyomulni kezd, jobb szárnyán megdördül egy ágyu s a golyó a török lovak lába alá gördül. Erre százötven ágyu hozatott elő 4000 jancsár pattanyus kezelése alatt. Az ágyuszekerék lánczokkal füzettek egymáshoz, s a jancsárok legvitézebbjei kiválasztatván egymással szemközt állítottak. Az eleinte a harcizmezőn felállított előőrsök a szárnyakhoz vonattak, s a köztér üresen maradván a harciz sikkja kinyílt.

A keresztény sötét felhőként előrohanván, három hadtestben a sikk közepére nyomult. Jobb szárnyon Bráta (Fráter = Tomori Pál) nevü híres és erővel felruházott püspök állott.

Ezzel egyik hadosztály az említett Báli Bégnek tört, a Duna partján volt hadtest pedig helyén vesztegelt. Minden hitetlen emelve tartá buzogányát, sujtandó az ellenséget. Ekkor Izlám részéről adtak tüzet az ágyuk s hegyen-völgyön végig dörgének a világ zürzavarba dőlt egyfelől Allah magasztalásától, másfelől csodaszerű kiáltozástól.

Látván az átkozottak, hogy a szekerek fel nem bonthatók, előlről eltakarodni kényszerültek. Onnan Rumelia seregére törtek; de a sereg kettévált, a keresztényeknek utat nyitott s hátulról megkerülte azt, miből kemény harciz fejlődött. Látván e veszes helyzetet, hirtelen megfordulnak s a Duna partján veszteglő hadtesthez csatlakoznak. Eközben a császár előnyomul hadával, s a ruméliainak balján foglal helyet. Szembeszáll vele a csapásra méltó király, tévedő seregével, mire a harciz üszke fölgylad. Az ellenség hull és holtakkal boritva hegy-völgy és a csatasikk.

A császár rohanását a király meg nem állhatja; teste puskától sebesül; tévelygő seregével hátat fordít s futásra tökéli magát.

A püspök vezénylete alatt Báli bég, Szendrő kormányzója ellen tört gyalázatos hadtest szintén a török kardja alatt vérzett el.

A nap leáldozóban volt, s leszállván a legyőzött seregnek napja, a diadal szellője a mi részünkre kezd leengedezni s a császár győzelmet aratott. Az éj beálltával Isten a könyörület esőjét hullatá a holttestekre, mely a föld porát lemosá.

A kihirdetők jelenték: kiki a maga helyén maradjon! A harcizos tehát letelepült, helyenként mécszet gyujtott. Másnap, fényes nappal a császár egész díszben kilovagolt a mezőre, hol császári székét emelték vala, s hol a sereget tanácskozás végett maga elé bocsátá. Legott a fővezér s alsóbb osztályig mindenki megjelent: a nagyobb ranguak díszöltönnyel ékesítették föl táborig zene harso-gása mellett.

A királynak zászlói leforditva, társzekere el-foglalva lőnek.

Éj alkalmával a harciztéről megszökött átkozottakból egyszem menekült meg. A fegyveres meg-gazdagodott a zsákmányból, rabolván aranyat, ezüstöt, kupát, biborpalástot, kirakott kardot stb. Ezen-kivül cziprustermetü, tulipánorczáju, jáczintfürtü és

hamisszemü hurik (angyalok) szépségével bíró lányok kerültek kézre, s a császári tábor a legmagasabb paradicsom versenytársává lön. Ezután a körülfekvő tájakra kezdének száguldozni, tűzzel-vassal pusztítva mindenfelé, 5—10 napi járőföldre, a zárdákat és egyházakat feldulva.

Erre a császár diadaliratokat küldöze tartományainak valamennyi székes városába.

ANEKDOTÁK.

Ellentmondás. Én egy zongorát vettem karácsonyra a feleségemnek.

— Hát zongorázik a feleséged?

— Ments Isten! Hiszen akkor csak nem vettem volna neki zongorát?

*

Színházban. A. Nos, hogy mulattál az »Apai örömök«-ben?

B. Sehogy sem.

A. Feleséged azt mondta, hogy véresre tapsoltad a tenyeredet.

B. Csak azért tapsoltam, hogy ébren maradjak.

*

A fogadás. *Vendég.* Teringettét! Itt a vendég élete is veszélyben van! Tegnap majd meghaltam attól a mérges gombától!

Pinczér. Pompás! Akkor hát megnyertem a fogadást a főnököm ellenében, aki azt állította, hogy az a gomba nem mérges!

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Dobos Elek, Szombathely, 4 koronát; Zsigmond Ferencz, Kézdi-Vásárhely, 13 korona 60 fillért; Bajnok Béla, Budapest, 17 korona 40 fillért köszönettel nyugtázzuk, megfelelően elszámoltuk. — Józsa Bertalanné, Budapest, február hóra; Hegedüs Mihály, Budapest, április hóra; Rabb József, Eger, április és május hónapokra; Listár János, Rákos-Csaba, május hóra; Horváth József, Szombathely, május és június hónapokra; Kovács Géza, Budapest, június hóra; Szántó József, Anina, június hóra; Molnár Ferencz, Fogaras, június hóra; Praxl Antal, Budapest, június hóra; Pálok András, Eger, június hóra; Főző János, Sopron, febr., márczius, április, május, június és július hónapokra; Ehrenfeld József, Komárom, május, június és július hónapokra; Eder Károly, Felső Szrnye, május, június és július hónapokra; Tóth János, S.-A.-Ujhely, június és július hónapokra; Ugrai Mátyás, Budapest, június és július hónapokra; Tamássy Géza, Tarras, július hóra, Bencze Laios, Kaposvár, július hóra; Dörey György, Kaposvár, július hóra; Kurtás Lőrincz, Piski, július hóra; Nagy István, Serke, július hóra; Török Mihály, Maros-Ujvár, július és augusztus hónapokra; Greiner Márk, Kassa, július, augusztus és szeptember hónapokra; Fröhlich Károly, Murány-Vár, július, augusztus és szeptember hónapokra könyveltük.

Felelős szerkesztő: **Temesváry Alajos.**

Egyesületünk fogorvosa

Dr. Rajman Kálmán

(Budapest József-körut 45. szám alatt)

egyesületünk tagjait 50% engedmény mellett gyógykezel.

Buschmann F. könyvnyomdája Budapest (Haris-Bazár).

Háztartási iskola.

Budapest, VII. Rottenbiller-utca 15. sz.

A főváros egyik legkiválóbb intézete, ahol a délelőtti órákban polgárleányok és előkelő uri hölgyek tanulnak sütni, főzni varrni igen csekély díjazás ellenében. Az iskola br. *Dániel Ernőné*, az ország egyik legkiválóbb mánásasszonyának gondozása alatt áll, ki személyesen is őrökdi az oktatási helyes irányára felett.

Igazgató: *Szécskay István*, vezető: *Balázs Sándorné*, kézimunka-tanító: *Koncz Ida*.

POLGÁR SÁNDOR

orvosi mű- és kötszerésznél

Budapest, VII., Erzsébet-körut 50

legjutányosabban beszerezhetők legjobb találmányú sérvkötők, összes betegápolási eszközök és kötszerek, Haskötők, egyenestartók, orthopaediai fűzők és járógépek, valamint müláb és műkéz saját műhelyében a legpontosabban készül.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Fenti címre ügyelni tessék.

Egyesületünk tagjai ezen hirdetés előmutatása esetén 10% engedményben részesülnek.

KILOMÉTER-PÉNZEK

könnyű kiszámításához vonatkisérők számára igen hasznos táblázatos kimutatást állított össze

MARUSÁK JÁNOS

Miskolcz állomási kezelő-altiszt.

Ezt a felette hasznos segédeszközt igen szívesen ajánljuk minden máv. vonatkisérő figyelmébe. Megrendelhető a szerzőnél, Miskolcz személy-pályaudvaron 60 fillér árban.

Raktárnok

vagy rakfelvigyázó, jó egészséges vidéki kis állomásról, lehetőleg a szegedi üzletvezetőség területéről, hajlandó volna-e cserélni Budapestre? Czimem a kiadóhivatalban tudható meg.

TANKÖNYV

A VASUTI ALTISZTI KÉPESÍTÉSHEZ.

TARTALMA: I. Történelem.

II. Földrajz.

III. Természettan.

IV. Számтан.

V. Mértan.

Irta: **KERTÉSZ ÁRMIN.**

m. kir. áll. vasuti hivatalnok.

A könyv megrendelhető szerzőnél. Budapest, Dohány-utca 28. sz. és lapunk kiadóhivatalában.

Bolti ára 2 korona 20 fillér.

A „Kitartás“ tagjai és előfizetői megrendelhetik kiadóhivatalunk útján 1 korona 60 fillér kedvezményes árban.